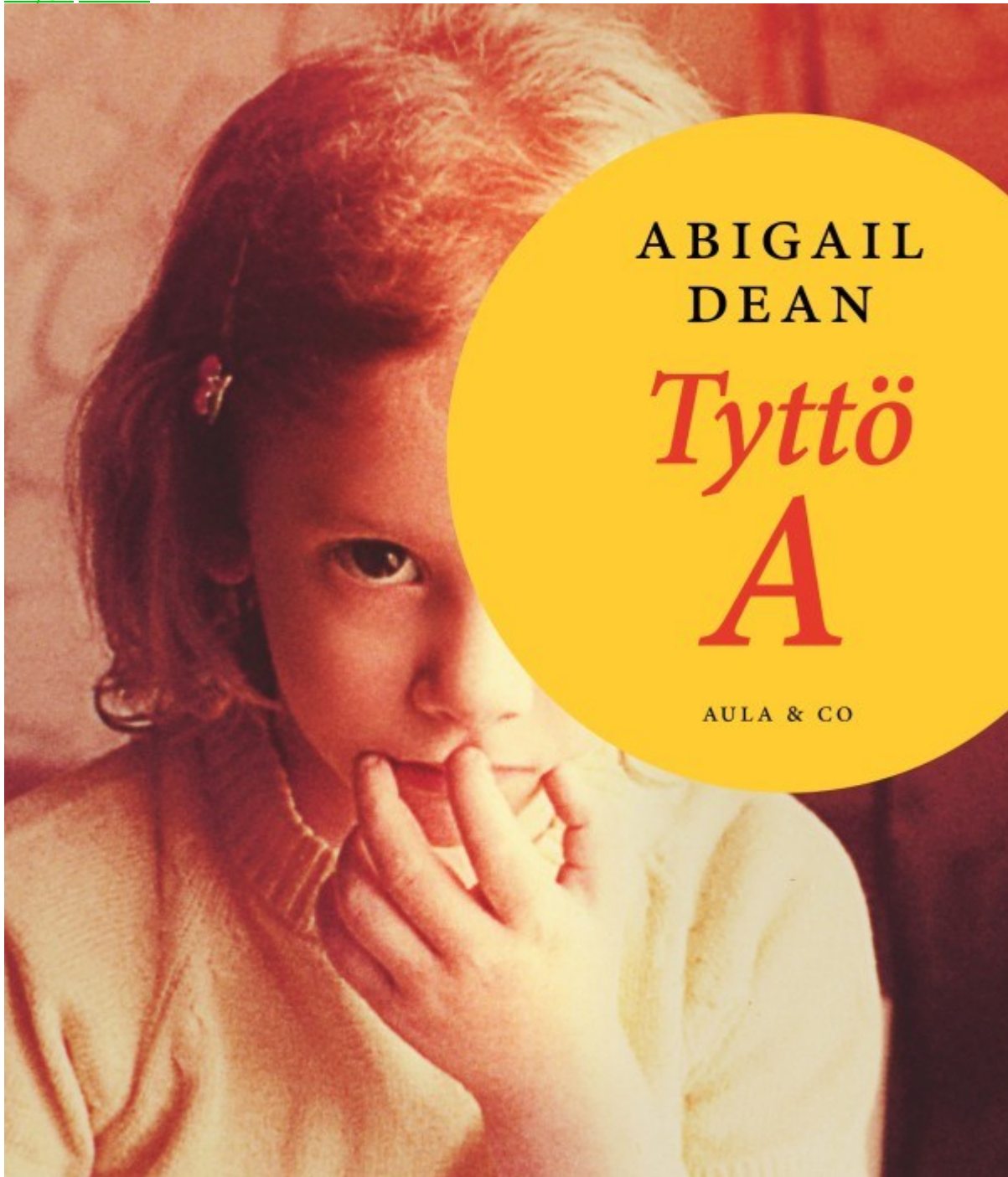

Abigail Dean: Tyttö A

[PM/31 ADMIN](#)

“Nimeni on Alexandra Gracie ja minä olen viisitoistavuotias. Soittakaa poliisille”, lausuu Lex ääneti joka ilta. Hän harjoittelee lausetta ulkoa, jotta saisi sen suustaan, kun vihdoinkin pääsee pakoon.

Brittiläisen **Abigail Deanin** esikoisromaanin on saanut innoituksensa tosielämän kylmäverisistä rikollisista, kuten yhdysvaltalaisesta Turpinin pariskunnasta sekä sarjamurhaajina toimineista englantilaisista Fred ja Rosemary Westistä. *Tyttö A* (Aula & Co 2021) kertoo Alexandra “Lex” Gracien pitkästä matkasta vapauten kiihkouskovaisten vanhempien vallan alta. Lexin perheeseen kuuluu

isän ja äidin lisäksi viisi muuta lasta, joista kaksi ei selviä kauheista koettelemuksista. Tämä paljastetaan lukijalle jo romaanin alkupuolella, jolloin aikuinen juristina työskentelevä Lex keskustelee jo kuollutta äitiään hoitaneen vankilapapin kanssa. Tarinan aikatasot vaihtelevatkin tasatahtiin varttuneen Lexin ja lapsuuttaan elävän päähenkilön kokemusten välillä, jolloin kertomuksen polttopisteeksi muodostuu traumasta selviytyminen. Lukijan ei näin ollen tarvitse jännittää lasten kohtalon puolesta, sillä lopputulos tulee esille jo ensimmäisillä sivuilla.

Lex pakenee väkivaltaisten vanhempiensa kotoa heti ensimmäisten takaumien aikana. Sankarillinen teko johdattaa niin virkavallan kuin ensiapuyksiköt Gracien perheen ovelle ja lapset pääsevät turvaan. Seuraavien satojen sivujen aikana seurataan tapahtumista selvinneiden lasten kipuilua traumatisoituneina aikuisina. Kertomuksen rinnalla kulkevat kauemmas menneisyyteen sijoittuvat takaumat, jotka valottavat kauhustuttavien tapahtumien hidasta kärjistymistä.

Deanin romaani valottaa niin väkivaltaisten hirmutekujen taustoja kuin katastrofin jälkeisiä toimiakin. Teos on eräänlainen tutkielma ihmismielen ahneudesta, itsekkyydestä ja määrätietoisuudesta. Nämä piirteet määrittävät vahvasti esimerkiksi Lexin hurjaa isää, joka kahlitsee lapsensa sänkyyn ja antaa ruokaa vain juuri sen verran, että lapset pysyvät jotenkuten hengissä. Samat ominaisuudet puskevat kuitenkin pintaan myös lapsissa, jotka selviävät ulos "Kauhujen talosta"; Lexin isovelji Ethan on kääntänyt median huomion itseensä ja manipuloi lehdistöä tarkasti, aina oma etu mielessään. Myös nuorempi veli Gabriel yrittää hyötyä kurjasta taustastaan ja kaupittelee taloudellisen ahdingon keskellä vanhoja tavaroitaan:

AINUTLAATUISIA esineitä AIDOSTA Kauhujen talosta!

Tilaa omat muistoesineesi Gracien perheen Kauhujen talosta. Valittavana:

Gabriel Gracien omistama huopa (esiintyy oheisessa Isaac Brachmannin valokuvassa, joka oli ehdolla useissa merkittävässä kilpailuissa)

Gabriel Gracien päiväkirja (merkintöjä ikävuosilta 7-8) – noin 20 sivua

Kirje Delilah Gracielta Gabriel Gracielle VANKEUDEN AIKANA, 2 sivua

Uusia, ennen näkemättömiä perhekuvia 5 kpl

Charles ja Deborah Gracien omistama perheraamattu Aitoustodistukset toimitetaan vaadittaessa. Koko sarjan ostajalle alennusta. (Dean 2021, 200)

Ahneus ja itsekkyyks nostavat päätään myös lasten uusissa adoptiovanhemmissa. Gabrielin adoptioperhe pitää lapsen luonaan vain siihen asti, kunnes poika ehtii kasvaa aikuiseksi. Kun median huomio alkaa laantua, eikä Gabrielin läsnäolo enää hyödytä perhettä taloudellisesti, aikuinen Gabriel patistetaan pois perheen kodista. Esittämällä samat ahneuden ja määrätietoisuuden piirteet erilaisissa hahmoissa romaani pakottaakin lukijan tarkastelemaan väkivaltaisuuden, rikollisuuden ja

mielipuolisten tekojen alkulähteitä. Aivan kuten uudet adoptiperheet, myös Gracien perhe oli alkujaan aivan tavallinen perhe, jonka isä järjestää IT-kursseja ja äiti leipoo sitruunakakkua. Sitten “[T]ilanne vain riistäytyi käsistä, siinä kaikki (Dean 2021, 328)”.

Deanin luomat psykologiset kuvaukset ovat syvimmillään hahmojen ollessa lapsia. Aikuiset hahmot sen sijaan on esitetty kuluneen kiiltokuvamaisesti ja yllätyksettömästi. Vaikka tarinan lähtökohdat ovat omaleimaiset ja kiinnostavat, aikuisten hahmojen identiteettejä hallitsevat lähinnä latteat ammatteihin liittyvät yleistyksiset. Päähenkilön yksiulotteiseen juristihahmoon on tosin yritetty tuoda kompleksisuutta suuren juonenkäänteeksi tarkoitettun paljastuksen avulla, mutta tapahtuma jää valitettavan ennalta-arvattavaksi kirjailijan käyttämien kuluneiden kaunokirjallisuuden konventioiden vuoksi.

Teoksen nimi “Tyttö A” viittaa päähenkilöön, jota yksityisyyden suojaamiseksi puhutellaan mediassa ja viranomaispapereissa nimellä “Tyttö A”. Romaanin edetessä myös muut sisarukset, eli “Poika A”, “Poika B”, “Poika C”, “Poika D”, “Tyttö B” ja “Tyttö C” esitellään lukijalle. Luvut on otsikoitu kulloinkin valokeilassa olevan hahmon mukaan, joten esimerkiksi “Lex (Tyttö A)” -luku keskittyy päähenkilöön. Huolimattoman käännöstyön jäljiltä teoksen alkuperäiskieli paistaa kuitenkin paikoin läpi, kuten luvun 6. kohdalla, joka on muista kappaleista poiketen otsikoitu englanniksi “Evie (Girl C)”.

Romaanin suomennoksessa on muitakin lapsuksia, sillä joissakin lauseissa on suoranaisia kirjoitusvirheitä. Käännöstyön suoraviivaisuus näkyy myös esimerkiksi kohdassa, jossa korostetaan Gabrielin hidasta lukemaan oppimista:

“[S]uurin osa Gabrielin luokkatovereista oli edennyt sanapurkkiin numero 6, jossa oli DELFIINI ja PINGVIINI. Gabriel oli jämähtänyt sanoihin KISSA ja KOIRA, jotka kuuluivat purkin numero 2 tylsiin kotieläimiin.” (Dean 2021, 190.)

Alkuperäiskielellä sanat “kissa” ja “koira” kirjoitetaan yksitavuisessa “cat” ja “dog” -muodossa. Englanniksi mielletynä lause selittää näin ollen ymmärrettävämmin, miksi Gabrielin opiskelemat sanat ovat huomattavasti ikätovereiden pönttäämiä termejä yksinkertaisempia. Suomen kielen sanat “kissa” ja “koira” sen sijaan sisältävät kaksi tavua ja esimerkiksi haastavan kaksoiskonsonantin, jonka oppiminen ei kuulu lukemaan aloittelevan ensimmäisiin harjoitteisiin. Suomennos ei näin ollen palvele alkuperäisteoksen sanomaa, vaan esittää termit yksioikoisina käännöksinä.

Abigail Deanin *Tyttö A* on paikoin hyvinkin tarkkanäköinen kuvaus ihmisluonnon hitaasti muovautuvista taipumuksista, jotka voivat synkkydessään jäljitellä eläimellisiä viettejä. Romaani on kuitenkin ennen kaikkea kertomus selviytymisestä, rohkeudesta ja määrätietoisuudesta. Teoksen

ydin onkin ihmisen kyvyssä tutkia itseään ja kääntää voimakkaat vaistot palvelemaan yhteistä hyvää. Määrätietoisuus ohjaa Lexin isän pieksemään lapsiaan, jotta nämä pääsisivät maanpäällisessä elossaan lähemmäs jumalaa. Sama määrätietoisuus kuitenkin ohjaa Lexin tarttumaan lyöntikeppiin ja rikkomaan itselleen ikkunaan pienen aukon, josta paeta vapauteen.

Abigail Dean (2021) *Tyttö A* ("Girl A", 2021.) Suom. Kristiina Drews. Aula & Co.

Mirva Karkinen on helsinkiläinen kirjabloggaaja, joka opiskelee yleistä kirjallisuustiedettä Jyväskylän yliopistossa.